

Οι συναντήσεις μας με ενδιαφέροντα πρόσωπα ξεκινούν με καφέ και ανοίγουν προς κάθε κατεύθυνση που υποστηρίζει ο ελεύθερος διάλογος

Ενας καφές\* με τον...

# Διονύση Χριστοφιλογιάννη

ΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΕΦΗ ΦΑΛΙΔΑ

Το MOMAFAD (Museum Of Modern Art For A Day) είναι ένα Project / έργο του εικαστικού Διονύση Χριστοφιλογιάννη, το οποίο αξιοποιεί και μετατρέπει τον εκάστοτε χώρο σε Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης για μία ημέρα, συγκεντρώνοντας τα έργα μιας ομάδας σύγχρονων καλλιτεχνών, τα οποία και παρουσιάζει κατά τη διάρκεια μίας ημέρας. Τα έργα αυτά (γλυπτά, ζωγραφικά, video κ.ά.) τοποθετούνται με ευθύνη των επιμελητών και φωτογραφίζονται μετατρέποντας την προσωρινή εγκατάστασή τους σε ένα μόνιμο κομμάτι της ιστορίας του χώρου. Μετά από μια συζήτηση στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και την προβολή μίας ταινίας όπου καταγράφεται η ζωή του εφήμερου αυτού μουσείου ο Διονύσης Χριστοφιλογιάννης στη συνάντησή μας στο Παγκράτι επισημαίνει πως το MOMAFAD μόνο τυχαίο γεγονός δεν ήταν στη ζωή του.

«Τα έργα μου έχουν σχέση με θραύσματα, μνημεία, μνήμες, με την έννοια του σπιτιού και της κληρονομιάς, με την ιστορία. Όπως οι ουτοπικές φωτογραφίες από την Μπιενάλε της Θεσσαλονίκης με τα ερείπια της Συρίας σε μία εικόνα με το τοπίο της Αθήνας, καθώς κομμάτια δαντέλας βελονάκι της μητέρας μου στο σώμα του κούρου της Βολομάνδρας αφήνουν το ίχνος της σύγχρονης ιστορίας σε μια άλλη. Η σχέση ενός δίπολου, παλιού και νέου, αρνητικού και θετικού, ζωής και θανάτου, θηλυκού και αρσενικού, φαίνεται ακόμα και στο διδακτορικό μου με την εμμονή μου να βρω την ισορροπία μου ουσιαστικά, με την αρχαιολατρική διατριβή πάνω στη διονυσιακή και απολλωνιακή διχοτομία».

## Πώς ξεκίνησε το MOMAFAD;

Το πρώτο στάδιο αυτού του πρότζεκτ ήταν οι βόλτες πριν από χρόνια μέσα στο κέντρο της πόλης με φίλους όπως η Γεωργία Σαγρή και ο Σωτήρης Μπαχτσετζής. Βλέπαμε τότε πολλά κτίρια άδεια, εγκαταλελειμμένα, και σκεπτόμασταν πώς θα γινόταν αυτά τα κτίρια-φαντάσματα να τα αξιοποιούσαμε ως εκθεσιακούς χώρους, να τα συντηρούσαμε κατά κάποιον τρόπο με την καλλιτεχνική μας παρουσία έως τη στιγμή που το Δημόσιο – ο κύριος κάτοχος αυτών των ακινήτων – θα τα αποκαθιστούσε και θα τα αξιοποιούσε. Στη συνέχεια ήρθε η σειρά μιας πειραματικής συνεργασίας μας με μια αμερικανίδα χορογράφο που είχε σχέση η χορογραφία της με την κίνηση του drone. Οι πρόβες της γίνονταν στον αχανή χώρο του Ελληνικού. Η ταράτσα του κτιρίου του αεροδρομίου είχε τραβήξει την προσοχή μας. Μετά από μία σειρά τυχαίων γεγονότων κατορθώσαμε να υλοποιήσουμε την ιδέα του MOMAFAD - Museum Of Modern Art For A Day στο κτίριο του πρώην Ανατολικού Αερολιμένα Αθηνών. Όταν μπήκαμε για πρώτη φορά μέσα στο κενό κτίριο, για να

Ο εικαστικός μιλά για θραύσματα μνήμης και για το μουσείο τέχνης μιας ημέρας

«ΕΙΚΟΝΕΣ του μέλλοντος με υλικά του παρελθόντος»



**Coffee Spot**Ziggy, Ιβύκου 10,  
Παγκράτι**Link**<https://www.space52.gr/>

φτάσουμε έως την τάρτα, μου ήρθε κάτι το ανοίκειο καθώς αφουγκραζόμουν το σημείο. Ήταν σαν ο ήχος του κενού, το σκοτάδι, οι άδειοι χώροι... Καταφέραμε να εκθέσουμε τα έργα των καλλιτεχνών στον χώρο και να τον χρησιμοποιήσουμε ως μουσείο μοντέρνας τέχνης για μία ημέρα. Το MOMAFAD ξεκινά λοιπόν μια επιμελητική και φιλοσοφική έρευνα γύρω από τη σύγχρονη τέχνη, διατηρώντας το κτίριο στιγμιαία ως χώρο έκφρασης της σύγχρονης τέχνης και του πολιτισμού. Υλοποιήθηκε στο εγκαταλελειμμένο κτίριο του πρώην Ανατολικού Αερολιμένα Αθηνών στην περιοχή του Ελληνικού, το οποίο σχεδιάστηκε από τον φινλανδό αρχιτέκτονα Eero Saarinen το 1968. Στην επιλογή της συγκεκριμένης τοποθεσίας συνετέλεσαν τόσο η σπουδαία αρχιτεκτονική όσο και η συλλογική συναισθηματική αξία του κτιρίου. Ο πρώην Ανατολικός Αερολιμένας, κενός από το 2001, ορίστηκε ως τόπος εθνικής πολιτιστικής κληρονομιάς το 2006 και παρέμεινε εγκαταλελειμμένος μέχρι πρόσφατα, όταν ενσωματώθηκε στο μεγάλη κλίμακας έργο αναδιαμόρφωσης του Ελληνικού. Τα installation views, όπως αποτυπώνονται από τον φωτογραφικό φακό με έργα σημαντικών καλλιτεχνών μέσα στον εκάστοτε χώρο, αποδεικνύουν την εφήμερη

μετατροπή του σε Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης για μία Ημέρα.

**Είναι προτιμότερη η μελαγχολική προσήλωση στην ιδέα προστασίας του νεωτερικού παρελθόντος;**

Η σύζευξη παρελθόντος - μέλλοντος είναι ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία της δουλειάς μου. Λατρεύω τη δύναμη και τη γνώση που αντλώ από το παρελθόν και είναι κάπως ένας τρόπος να δημιουργήσω εικόνες του μέλλοντος μερικές φορές δυσάρεστες, και άλλες ουτοπικές και ευχάριστες. Η παράδοση, η οικογένεια, το σπίτι, η μυθολογία είναι βασικά στοιχεία να χτίσω το μελλοντικό μου έργο. Πριν από μια δεκαετία με το Project του Helidon Gjergji Mobilnale στην Πράγα «έντυσα» ένα αυτοκίνητο Smart με τις δαντέλες προίκα της μητέρας μου. Οπως είπε κάποτε ο Σάμιουελ Τζόνσον ότι «η φύση έχει δώσει στις γυναίκες τόση δύναμη αλλά ο νόμος τούς έχει δώσει τόσα λίγα», το έργο αυτό μιλάει για ένα είδος εξουσίας πάνω στους άνδρες, με το κέντημα ως θηλυκό στοιχείο πάνω στο αυτοκίνητο, ένα καθαρά αντρικό σύμβολο. Αργότερα επαναχρησιμοποίησα κομμάτια παλιών ξύλινων επίπλων, τα οποία βρήκα στους δρόμους της Αθήνας και τα κάλυπτα με λευκό κεντητό βελονάκι

✿ **«Πολλοί άνθρωποι αναγνωρίζουν στον καφέ την ικανότητα να δίνει πνεύμα»**

(Ονορέ ντε Μπαλζάκ, «Πραγματεία περί των νεωτέρων διεγερτικών», 1839)



Ναπόκα όπου βρισκόταν η σχολή μας. Στην Τρανσυλβανία. Ήμουν τυχερός γιατί είχα για δασκάλους τους πρωτοπόρους καλλιτέχνες της σύγχρονης τέχνης.

**Τι έμαχνες τότε;**

Είχα γνωρίσει από μικρός στα μέρη της Μεσοσηνίας όπου μεγάλα κάποιους ποιητικούς ανθρώπους που είχαν το χάρισμα να βλέπουν σε μία πέτρα από την παραλία το σχήμα ας πούμε ενός σκύλου, μίας μορφής, έτσι απλά με το βλέμμα τους. Ε, λοιπόν, αυτό επιζητούσα να καταφέρω να γίνω. Ξέρεις, δεν έβρισκα επαφή με τους ανθρώπους των γραφείων. Αλλά ούτε ζήλεψα ένα έργο τέχνης για την τεχνική του. Δεν ήθελα να φτάσω έναν καλλιτέχνη. Ηθελα μόνο την αύρα. Και το βρήκα στη Ρουμανία. Ήμουν τυχερός ότι έζησα σε μια άλλη εποχή, πριν από τη σημερινή ψηφιακή πραγματικότητα.

**Τι μας χρησιμεύει όμως αυτή η εποχή που ζήσαμε και τη νοσταλγούμε στις συζητήσεις μας;**

Μαζέψαμε ψυχή. Αυτό μας έχει μείνει.

**Και το Space 52 τι μέλλον έχει;**

Λαμπρό. Στην αρχή ήταν ένα φαρματζίδικο,

**Είπε:**

*«Είχα γνωρίσει από μικρός στα μέρη της Μεσοσηνίας όπου μεγάλα κάποιους ποιητικούς ανθρώπους που είχαν το χάρισμα να βλέπουν σε μία πέτρα από την παραλία το σχήμα ας πούμε ενός σκύλου, μίας μορφής, έτσι απλά με το βλέμμα τους. Ε, λοιπόν, αυτό επιζητούσα να καταφέρω να γίνω»*



ένας χώρος ψηλοτάβανος στον Κεραμεικό που μου άρεσε πολύ. Στην αρχή το ξεκινήσαμε με έναν φίλο, στη συνέχεια έμεινα μόνος και το 2017 δημιουργήθηκε το μη κερδοσκοπικό Space 52. Έχουμε κάνει ατομικές και ομαδικές εκθέσεις, workshops και ομιλίες. Ομορφα πράγματα που ας είναι τέσσερα-πέντε τον χρόνο αλλά γίνονται από καλλιτέχνες «καλής ποιότητας». Λειτουργεί σαν ένα επωαστήριο ιδεών και πειραματισμών της αθηναϊκής καλλιτεχνικής σκηνής

**Τι προβάλλει αυτός ο χώρος;**

Έρευνα, συναντήσεις καθιερωμένων καλλιτεχνών με νέους. Επιδιώκουμε επίσης να κάνουμε επαφές και με το εξωτερικό καλώντας κόσμο στο Space 52. Μου αρέσει να φαινόμεστε και προς τα έξω. Δεν είμαστε μόνο μία οικογένεια 200 ανθρώπων που προσπαθούμε εντός. Οι καλύτερες συνεργασίες μου είναι με καλλιτέχνες όχι εικαστικούς, καθώς και με επαγγελματίες επιστήμονες σε διάφορους τομείς. Η τέχνη είναι αρκετά ατομική και μοναχική ιστορία που απαιτεί φοβερή συγκέντρωση. Η εξοικείωση με τη μοναξιά μπορεί να είναι δύσκολη, δεδομένου ότι οι σχέσεις μας αυτές τις μέρες τείνουν να είναι αρνητικές. Στην πραγματικότητα, είναι σημαντικό να ξεκαθαρίσουμε τη φλυαρία και να αφήσουμε το μυαλό μας να περιπλανηθεί. Οι άλλοι μάς εμπνέουν, οι πληροφορίες μας τροφοδοτούν, η πρακτική βελτιώνει την απόδοσή μας, αλλά χρειαζόμαστε ήσυχο χρόνο για να ξεχωρίσουμε τα πράγματα, να αναδυθούν νέες ιδέες, να ανακαλύψουμε πρωτότυπες απαντήσεις. Η ζωή και τα συναισθήματά μας, αυτό που σκεφτόμαστε και αισθανόμαστε, συνεχώς επιστρέφονται σε μας... Η καλλιτεχνική μοναξιά είναι μια απόφαση να γυρίσουμε και να αντιμετωπίσουμε αυτά τα συναισθήματα. Οι καλλιτέχνες δουλεύουν καλύτερα μόνοι τους – καλύτερα έξω από τα εταιρικά περιβάλλοντα, καλύτερα από όπου μπορούν να ελέγξουν άλλοι τον σχεδιασμό του έργου τους.

και γύψο, επαναπροσδιορίζοντας τη δομή, τη λειτουργία αλλά και την αισθητική τους. Τα παλιά χρηστικά αντικείμενα έπαιρναν νέα ζωή και αρχιτεκτονική άποψη με μοναδική ουσιαστική αλλαγή τη γεωμετρία.

**Ποια ήταν η αρχή της σχέσης σου με την τέχνη;**

Γεννήθηκα στη Μεσοσηνία και μεγάλωσα σε ένα μικρό χωριό, την Καλλιθέα Μεσοσηνίας. Αρχικά σπούδασα στην Αγγλία μηχανολόγος μηχανικός, τελείωσα και μεταπτυχιακά στο βιομηχανικό σχέδιο στη Σκωτία και αυτό με έφερε σε άλλο δρόμο, προς τα καλλιτεχνικά. Το ταπεραμένο μου δεν ήταν το στυφό του μηχανικού. Στην Αθήνα ξεκίνησα να δουλεύω σε μία τεχνική εταιρεία. Ομως στα 27 μου βρέθηκα στη Ρουμανία και ξεκίνησα από το μηδέν, να σπουδάζω τέχνη. Απορώ πού βρήκα τη δύναμη. Εμεινα οκτώ χρόνια, έκανα και διδακτορικό και επέστρεψα στην Αθήνα την εποχή της κρίσης.

**Πώς ήταν η Ρουμανία του 2000;**

Δεν είχε ενταχθεί στην Ευρώπη. Ο πρύτανης της καλών τεχνών με κράτησε στη σχολή για να συνεχίσω και να τελειώσω τις σπουδές. Ήμουν 27 ήδη και ήταν δύσκολο. Τότε δεν υπήρχε ούτε ζαχαροπλαστέιο στην Κλουζ